

Provpass 2

Högskoleprovet

Svarshäfte nr.

Verbal del n

Provet innehåller 40 uppgifter

Instruktion

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Alla svar ska föras in i svarshäftet. Det ska ske **inom** provtiden.

Markera tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift, försök då att bedöma vilket svarsförslag som verkar mest rimligt.

Du får inget poängavdrag om du svarar fel.

Du får använda provhäftet som kladdpapper.

På nästa sida börjar provet som innehåller **40 uppgifter** och den totala provtiden är **55 minuter**.

BÖRJA INTE MED PROVET FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

DELPROV ORD – ORDFÖRSTÅELSE

1. målande

- A svepande
- B överdriven
- C fantasifull
- D bildskön
- E uttrycksfull

2. eloge

- A beröm
 - B prydnad
 - C gratulation
 - D hedersplats
 - E medalj
-

3. puka

- A sångstil
- B dirigentplats
- C folkdans
- D slaginstrument
- E orgelpipa

4. alludera på

- A vänta på
 - B fundera på
 - C anspela på
 - D se ner på
 - E hoppas på
-

5. pseudointellektuell

- A självlärd person
- B skenbart bildad person
- C geniförklarad person
- D klassiskt skolad person
- E nytänkande person

6. hippologi

- A läran om skelettet
 - B läran om talmystik
 - C läran om subkulturer
 - D läran om bergarter
 - E läran om hästar
-

7. bejakande

- A glädjande
- B bekräftande
- C längtande
- D granskande
- E bedjande

8. ocker

- A att skicka blufffakturor
 - B att muta makthavare
 - C att göra oskäligen vinst
 - D att missbruka ett förtroende
 - E att utnyttja insidinformation
-

9. florerar

- A övertäcka
- B frodas
- C utsmycka
- D lyckas
- E gruppera

10. eftermäle

- A efterlysning
- B dålig kompromiss
- C klagomål
- D eftervärldens omdöme
- E korrigerande

Lutmusik

Skivrecension: Karl Nyhlin, *The Jacobean Lutenists*

Jakob I efterträdde drottning Elisabet som regent i England vid hennes död 1603. Han hade då redan varit kung av Skottland sedan 1567 (som Jakob VI), och han kom att regera de båda länderna fram till 1625. Den elisabetanska eran känner vi väl till, men vi har ingen riktigt bra svensk benämning på *the Jacobean era* som sammanfaller med Jakob I:s regeringstid 1603–1625. En mer passande skivtitel hade kanske varit *The Lutenists of the Golden Age*, som ju innefattar både den elisabetanska och den efterföljande periodens musik för luta. Även om Jakob I hade politiska problem med engelsmännen, fortsatte den kulturella blomstringen under hans tid vid makten.

Det gäller även beträffande musiken för lutan, med viktiga namn som John Dowland, Daniel Bachelier, Philip Rosseter, John Danyel och Robert Johnson. De var alla mer eller mindre djupt rotade i den elisabetanska myllan, och även om de också alla var verksamma efter Elisabets död så är det kanske lite missvisande att uttryckligen kalla dem *the Jacobean lutenists*. Flera av dem komponerade sannolikt också många av sina viktiga verk före 1603, till exempel Dowland, Danyel och Rosseter.

Den mest representativa för en nyare stilinriktning är Robert Johnson, men av denne mästare får vi bara höra ett kort stycke, ”The Prince’s Almain” (på skivan benämnd

enbart ”Almain”). Prinsen var Jakob I:s son, prins Henrik av Wales, som dog blott arton år gammal 1612.

Förutom ståtliga och anspråksfulla *fancies*, *gaillards*, *almains* och *preludes* låter oss Karl Nyhlin också få höra många anonyma stycken med folkligt ursprung från både England och Skottland, ofta förekommande i de många handskrivna tabulaturböckerna för luta från 1600-talets första decennier: Jane Pickerings, Margaret Boards, Rowallans med flera.

Som Karl Nyhlin själv framhåller i sin text till skivan föreligger många verk i flera versioner, och detta ger exekutören stor frihet att välja och tolka. Därför är det av ett visst intresse att få mer detaljerad information om vilka källor som använts för respektive verk. Det saknas här, samtidigt som vi får veta i vilken temperatur lutan är stämd och vem som har tillverkat strängarna!

Karl Nyhlin är en utomordentlig lutenist och musikanter med en vacker tonbildning, auktoritet och fulländad teknik. Hans lösningar på ornamentering och variationer är helt idiomatiska samt välfungerande. I några fall skulle jag ha önskat ett något långsammare tempo, till exempel i Dowlands fantasior. Som helhet är det ett mycket vackert spelat och varierat urval musik som visar bredden och kvaliteten på den engelska och skotska lutmusiken från *the Golden Age*.

KENNETH SPARR

Uppgifter

11. Vad framstår som det främsta skälet till att recensenten föreslår en annan skivtitel än den aktuella?

- A Musiken det rör sig om är förankrad även i den elisabetanska tiden.
- B Lutmusikens guldålder fortsatte under Jakobs I:s regenttid.
- C Det är svårt att finna en bra svensk översättning till *the Jacobean era*.
- D De viktigaste kompositionerna tillkom före 1603.

12. Vad av följande är recensenten kritisk till?

- A Att Karl Nyhlin inte har gjort ett tillräckligt representativt urval av kompositörer.
- B Att Karl Nyhlin inte ger tillräcklig information om de musikaliska rötterna till genren lutmusik.
- C Att Karl Nyhlin inte är tillräckligt utförlig i beskrivningen av varifrån han hämtat sitt material.
- D Att Karl Nyhlin inte lämnar tillräckligt detaljerade sakuppgifter om den aktuella musikformen.

Attityder till arbete

Tomas Berglunds avhandling *Attityder till arbete i Väst-europa och USA: teoretiska perspektiv och analyser av data från sex länder* blickar tillbaka på 1990-talet, ett decennium som i många västländer främst torde förknippas med omfattande förändringar inom arbetsmarknad och arbetsliv. Hemma i Sverige tycktes en våg av omvälvningar, på såväl organisationsnivå som samhällsnivå, kulminera under perioden. Gamla värderingar och rättesnören inom arbetslivet tycktes hamna i skymundan, medan individualistiska värderingar och mindre stabila anställningsformer tycktes vinna mark.

En stark internationaliseringstrend blev också tydlig under perioden. Ett utökat politiskt samarbete i Europa, en alltmer rörlig marknad, en alltmer rörlig produktion och en växande globaliseringsdebatt som ofta betonade en hårdnande internationell konkurrens och en fortgående likformningsprocess i västvärlden, var några av inslagen. Med detta som bakgrund framstår förtjänsten med avhandlingens komparativa ansats som uppenbar. Det är framför allt komparativa studier som har förutsättningar att ge stadga i den fortgående debatten: genom att belysa vad som kan sägas vara generella tendenser och vad som måhända är specifikt för en enstaka nation eller en viss typ av nationer. Alltför få sådana undersökningar rörande anställdas engagemang och attityder i sina arbetsorganisationer har publicerats på senare tid.

De beroende variablerna i Berglunds avhandling är en uppsättning värderande omdömen om vad som är viktigt med ett arbete. Föresatsen är i första hand att konstruera och testa en teoretisk förklaringsmodell rörande variationen härvidlag, men också att kartlägga förhållanden mellan attityderna i ett antal utvalda nationer. Sex länder jämförs: Sverige, Norge, Tyskland, Frankrike, Storbritannien och USA. De data författaren använder sig av är insamlade 1997 (och i viss utsträckning 1989) i regi av International Social Survey Program (ISSP). ISSP har som syfte att kontinuerligt samla genuint jämförbara attityddata i en uppsättning industrialiserade länder.

Berglund indelar de länder han valt att studera i tre olika regimtyper utifrån Esping-Andersens välfärdsregimer: USA och Storbritannien betecknas som liberala välfärdsstater, Tyskland och Frankrike som korporativa välfärdsstater och Sverige och Norge som socialdemokratiska välfärdsstater. Även om regimindelningen har intuitiv relevans saknar jag på den här punkten en diskussion kring alternativa indelningar med mer explicit relevans för studier av arbetslivet. Problemet med en okritisk användning av välfärdsregimer är i det här sammanhanget att läsaren

inte per automatik lotsas fram till de länderskillnader som kan tänkas ha särskild betydelse för just organisation och arbetsliv.

Berglund utarbetar därefter en typologi rörande attityder till arbete. Bland Berglunds slutgiltiga attitydtyper hittar vi den altruistiska attityden, som betecknar en positiv värdering av möjligheten att hjälpa andra och vara nyttig för samhället. Vi hittar vidare den materialistiska attityden, vilken definieras som en positiv värdering av hög inkomst och goda karriärmöjligheter. Vi hittar vidare den instrumentella attityden, som består i en övervägande fokusering på inkomstaspekten av en anställning. Slutligen hittar vi den individualistiska attityden, som är en positiv värdering av att kunna arbeta självständigt och att kunna styra sina arbetstider.

Den förklaringsmodell som Berglund sedan utarbetar grundar sig på antagandet att ovanstående attityder i allt väsentligt formas i den arbetssituation som individen befinner sig i och att de oberoende variablerna framför allt är hierarki och integration. Hierarkidimensionen bestäms av överordning och underordning, där chefer och professionella är överordnade medan servicearbetare och manuella arbetare är underordnade. Integrationsdimensionen bestäms av graden av lojalitet mot den organisation som den anställde arbetar inom. Lojaliteten ses då som resultatet av en integrationsprocess och som nära förbunden med dominansrelationer och i många fall helt enkelt en förutsättning för att säkerställa maktmediets funktion.

Berglund utvecklar sedan förklaringsmodellen i följande hypoteser: 1) Altruistisk attityd bör vara vanligast bland underordnade som är lojala mot organisationen – en sådan situation stimulerar värderingar av möjligheten att hjälpa andra och att vara nyttig för samhället. 2) Materialistisk attityd bör vara vanligast bland överordnade vilka är lojala mot organisationen – en sådan situation stimulerar värderingar av hög inkomst och goda karriärmöjligheter. 3) Instrumentell attityd bör vara vanligast bland underordnade vilka inte är lojala mot organisationen – en sådan situation stimulerar en fokusering på inkomstaspekten i en anställning. 4) Individualistisk attityd bör vara vanligast bland överordnade vilka inte är lojala mot organisationen – en sådan situation stimulerar värderingar av att kunna arbeta självständigt och att kunna styra sina arbetstider.

I ett antal empiriska avsnitt visar Berglund bland annat att det finns ett tydligt positivt samband mellan hierarkisk position och lojalitet mot organisationen. Han visar också att den utarbetade förklaringsmodellen får empiriskt stöd i

Sverige, Norge och Tyskland. Däremot hittas inget sådant stöd i Frankrike, Storbritannien och USA. Vad gäller jämförelser över tid får vi veta att den materialistiska attityden har minskat i utbredning sedan 1989 i de länder där jämförelser kan göras (Norge, Tyskland, Storbritannien och USA), och att den instrumentella attityden har minskat i Norge och Tyskland men tilltagit i USA och Storbritannien. Vi får också veta att 1997 är den altruistiska attityden vanligast i USA medan den individualistiska är vanligast i Sverige.

Även om resultaten vid jämförelser mellan länder och över tid föranleder Berglund att diskutera betydelsen av kulturella, politiska och ideologiska föreställningar och förändringar, behåller han sitt huvudsakliga fokus på arbetssituationens betydelse. Berglund menar avslutningsvis att den altruistiska och den individualistiska attityden i vissa fall kan förklaras av en psykologisk försvarsmekanism i motsägelsefulla arbetssituationer, det vill säga när indivi-

dens värderingar skiljer sig avsevärt från hennes yttre villkor. Två hypoteser utarbetas. För det första menar Berglund att hög lojalitet mot den organisation man arbetar i parat med oro att förlora sitt jobb (motsägelsefull arbets-situation) kan föranleda en altruistisk syn på arbetet. När det saknas reellt utbyte från organisationen i form av anställningstrygghet kan, argumenterar textförfattaren, ett altruistiskt engagemang upprätthålla en meningsfullhet i arbetet.

Den andra hypotesen rörande psykologiska försvarsmekanismer gör gällande att höga karriärambitioner i en organisation som inte erbjuder några speciella karriärmöjligheter (motsägelsefull arbetssituation) kan ge upphov till en individualistisk attityd. Argumentet är att individen här utvecklar en syn på arbetet som betonar hennes oberoende av organisationen. Detta för att hantera besvikelsen över den uteblivna karriären.

CARL HULT

Uppgifter

13. Vad ser Tomas Berglund, enligt textförfattarens framställning, som avgörande för vilken attityd en person har till sitt arbete?

- A Yrkesskickligheten.
- B Personligheten.
- C Arbetssituationen.
- D Inkomsten.

14. Om vi tillämpar Tomas Berglunds resonemang och terminologi, vilka två attityder finner vi då oftast bland personer i chefsställning?

- A Den altruistiska och den materialistiska.
- B Den individualistiska och den instrumentella.
- C Den altruistiska och den instrumentella.
- D Den individualistiska och den materialistiska.

15. Vad kan, enligt Berglunds hypotes, bli följden när man som lojal anställd utsätts för en otrygg arbetssituation?

- A Man tänker på sig själv i första hand.
- B Man vill inte göra mer än vad som krävs.
- C Man fokuserar på nyttoaspekten av sitt arbete.
- D Man bryr sig främst om vad man får betalt.

16. Vilken invändning riktar textförfattaren mot regimindelningen av de länder som ingår i Berglunds studie?

- A Att definitionerna av regimtyperna framstår som oklara.
- B Att regimtyperna är föråldrade och därför svårbegripliga.
- C Att regimtypernas koppling till det aktuella ämnet är för svag.
- D Att regimtyperna delvis sammanfaller och därför lätt blandas ihop med varandra.

Stress och asymmetri hos trädplantor

När växter och djur utsätts för stark stress, till exempel på grund av näringsbrist eller sjukdom, kan växtdelar och organ ibland utvecklas på ett oregelbundet sätt. Ett av flera exempel på instabilitet i formen är asymmetri. Det innebär att det finns en liten och slumpmässig avvikelse från den förväntade perfekta symmetrin mellan höger och vänster sida. Benämningen fluktuerande asymmetri (FA) innebär att avvikelserna förekommer lika ofta på höger som på vänster sida.

FA kan uppstå efter en störning under den komplexa processen av delningar och differentieringar av celler som sker under tillväxten hos växter och djur. I normala fall korregerar individen själv många fel i sitt ”genetiska program”, men om så inte sker kan fluktuerande asymmetri uppträda. Förmågan att rätta till störningar varierar mellan individer. Ju större förmåga en individ har att rätta till störningar, desto stabilare blir dess utveckling.

Om asymmetrin i ett organ är kopplad till livskraften, kan man få en tidig indikation på organismens framtida möjligheter till överlevnad och reproduktion. Hos arter med lång generationstid kan detta ibland vara särskilt betydelsefullt.

Jag undersökte om FA är ett lämpligt verktyg för att förutsäga livskraften hos vårtbjörk (*Betula pendula*) och lönn (*Acer platanoides*). Jag odlade unga plantor under antingen god eller kraftigt begränsad tillgång till näring och undersökte om formen på bladens högra och vänstra sida var identisk. Plantor som hade fått för lite näring visade flera andra tydliga symptom på näringsbrist, men hur var det med asymmetrin?

Miljögifter, insektsangrepp och näringsbrist är några exempel på ogynnsamma förhållanden i miljön som kan orsaka fluktuerande asymmetri. Men studier har visat att även genetiska faktorer, som korsningar mellan olika arter, ibland leder till asymmetri.

Fluktuerande asymmetri har i huvudsak studerats på djur, trots att växter egentligen ter sig bättre lämpade att studera. Anledningen är att deras tillväxt är mer flexibel och under gynnsamma förhållanden närmast obegränsad i omfattning och tid. Dessutom är blad, blommor och kronblad väl synliga strukturer som ofta finns i flera exemplar på varje planta. Mätningar av FA på flera olika blad per individ ger ett säkrare mått på asymmetrin.

Min studie designades så att jag kunde mäta den exakta omfattningen av stress genom att noggrant dosera plantornas tillgång till näring. Försöket omfattade ett ovanligt stort antal plantor för att ge hög precision i analyserna. En av mina frågor var om det fanns ett samband mellan bla-

dens asymmetri och individens allmänna livskraft, vilket jag bedömde utifrån två utvalda blad respektive storleken på plantan. Dessutom ville jag undersöka om det fanns skillnader i graden av asymmetri mellan två arter med så helt olika bladformer som vårtbjörk och lönn.

Jag gjorde försöket i en fytotron, ett ”datoriserat växthus”. De väl kontrollerade odlingsförhållandena gjorde det möjligt att undersöka hur mycket av asymmetrin och livskraften som berodde på plantans genetiska uppsättning (genotyp) och hur stor påverkan var från miljön. Dessutom kunde jag, mitt under den stränga vintern, simulera de förhållanden i ljus och temperatur som råder i södra Sverige från vår till höst.

Alla plantorna växte i exakt samma miljö med ett viktigt undantag: mängden tillsatt näring. Hälften av plantorna fick fullgod tillgång till näring, medan den andra hälften fick rikligt med vatten men en begränsad mängd näring.

Plantorna i försöket kom från frön som hade samlats in från en population på Öland och en i Lillehammer i Norge. Tio träd per art och population och ungefär 20 frön per träd ingick i försöket. Totalt sett växte nästan 800 småplantor av vardera lönn och björk i fytotronen – en hel liten ungskog!

Efter knappt fyra månaders odling plockade jag enligt en standardiserad procedur två blad från varje planta. Jag pressade och fotokopierade bladen direkt efter insamlingen. Graden av fluktuerande asymmetri mättes, liksom flera andra karaktärsdrag som är kopplade till plantornas anpassning till sin miljö. Bland annat noterade jag plantornas höjd kontinuerligt, liksom tidpunkten när plantorna satte knopp samt hur lövens färger förändrades. När försöket avslutades, torkade och vägde jag varje plantas skott och rotsystem och utförde därefter flera olika statistiska analyser för att utvärdera försöket.

Resultaten visade att lönnar och björkar som fått lite näring inte hade mätbart högre grad av fluktuerande asymmetri än plantor i kontrollgruppen, som fått obegränsad mängd näring. Det fanns inte heller något samband mellan asymmetri och livskraft.

Mindre förvånande var att näringsstressade plantor växte långsamt; de blev små och hade mindre och gulare blad än de plantor som fick mycket näring. En opropor­tionerligt stor andel biomassa i rötterna skvallrade också om näringsbrist. Knoppsättning och lövens höstfärger kom tidigare på näringsstressade lönnplantor, och tydliga genetiska skillnader förekom i flera fall.

Mätningar av asymmetri hos blad fungerade alltså inte för att förutsäga effekter av näringsbrist hos björk och

lönn. I flera andra undersökningar är det just växternas blad som använts för att undersöka asymmetri, och man har i flera fall upptäckt fluktuerande asymmetri i samband med att växter utsatts för olika typer av miljöstress eller genetisk stress. Graden av asymmetri i de här studierna är liten, mindre än två procent av den totala storleken hos strukturen som undersökts. Individer med hög FA är sällsynta, ett tecken på att den symmetriska formen är starkt gynnad i naturen.

Asymmetri är ofta kopplad till andra, viktigare egenskaper. Hur stor instabilitet som finns kan bero på vil-

ket organ eller vilken struktur man studerar. Är organet viktigt för individens överlevnad och reproduktion kan redan mycket låg FA signalera stress. Om variationer i organets form inte är av så stor betydelse för individen tillåts däremot en högre grad av FA. Det vore praktiskt om man kunde upptäcka fluktuerande asymmetri i ett ”mindre viktigt” organ innan andra negativa effekter av stress blir synliga och oåterkalleliga, men det är möjligen ett utopiskt scenario.

SARA BLACK-SAMUELSSON

Uppgifter

17. Vilket av följande användes i textförfattarens studie som ett mått på trädplantornas livskraft?

- A Förmågan att tillgodogöra sig näring.
- B Plantornas storlek.
- C Förmågan att hantera stress.
- D Bladens genupsättning.

18. Vad innebär det enligt texten att asymmetrin hos bladen på ett träd är fluktuerande?

- A Den förekommer i ett stort antal variationer.
- B Den förändras över tid.
- C Den uppträder på ett oförutsägbart sätt.
- D Den drabbar båda sidorna lika frekvent.

19. Vilken av följande frågor syftade textförfattarens studie till att besvara?

- A I vilken grad näringsbrist orsakade asymmetri.
- B I vilken grad näringsbrist försämrade livskraften.
- C I vilken grad asymmetri orsakade näringsbrist.
- D I vilken grad asymmetri förbättrade livskraften.

20. Om man enbart ser till resultatet av textförfattarens studie, hur kan man då bäst beskriva fluktuerande asymmetri?

- A Som en utslagsgivande miljöeffekt.
- B Som en ny forskningsupptäckt.
- C Som en tillförlitlig mätvariabel.
- D Som en dåligt fungerande indikator.

DELPROV MEK – MENINGSKOMPLETTERING

21. Om betygen försvinner blir det nödvändigt att hitta andra metoder för att välja vilka som skall få ____ utbildningsplatser. Svårigheten att hitta ____ som de flesta kan acceptera är sannolikt ett viktigt skäl till att betygen fortsätter att spela en viktig roll i det svenska utbildningssystemet.
- A ringaktade – modeller
 - B åtråvärda – alternativ
 - C relevanta – visioner
 - D pretentiösa – koncept
22. Under högkonjunkturen har fantastiska förmögenheter samlats hos ett litet antal redan rika, och samtidigt har allt fler unga fått en allt lägre ____ inkomst.
- A plausibel
 - B kompatibel
 - C penibel
 - D disponibel
23. Den ____ spårsnö är ett lager finkornig, inte för våt tösnö, som är ett par centimeter tjockt och ligger på ett jämnt, hårt underlag. Här ____ sig fotavtrycket klart och tydligt, och de typiska enskildheterna i de olika spåren är lätta att tyda.
- A förnämsta – avspeglar
 - B typiska – avskärmar
 - C idealiska – avtecknar
 - D karakteristiska – avskiljer
24. Tinnitus, eller öronsusning, kan vara ett kliniskt symtom på störningar i det ____ systemet, men också ett symtom på en stressreaktion. Vid omhändertagandet av patienterna måste man skilja på varför tinnitus ____ och varför tinnitus blivit ett svårt lidande. Behandlingsstrategierna måste inriktas på ____ till att personen lider av tinnitussignalen.
- A sensoriska – uppkommit – alternativen
 - B auditiva – debuterat – orsakerna
 - C akustiska – upplevts – markörerna
 - D kognitiva – hörts – motiven

25. Månskenet, och därmed månens inflytande, uppfattades ofta som _____. Därför undvek man att till exempel sova, spinna och torka tvätt i fullmånens sken, eftersom man inte kunde känna sig riktigt trygg.
- A vådligt
 - B marigt
 - C glåmigt
 - D tarvligt
26. Glöden och den starka viljan att förverkliga ett ideal genom _____ man fått i och med väljarnas förtroende _____ kanske inte så snabbt bara övertygelsen är stark nog.
- A den respons – antänds
 - B den erinran – slocknar
 - C det renommé – brinner
 - D det mandat – falnar
27. Ett bra lösenord ska vara oregelbundet och långt. Ett tips är att använda sig av _____, då man exempelvis tar första bokstaven från varje ord i en mening som är lätt att komma ihåg.
- A hypoteser
 - B akronymer
 - C hyperboler
 - D parafrafer
28. Samtidigt som en enig kritikerkår i Danmark har hyllat dikternas konstnärliga kvalitet har det varit _____ omöjligt, såväl för den enskilda danska läsaren som för den breda danska offentligheten, att enbart förhålla sig till dikternas _____ kvalitet och _____ den smärtsamma verklighet som de skildrar.
- A komplett – estetiska – förbigå
 - B genuint – politiska – förstärka
 - C direkt – eteriska – försumma
 - D fatalt – poetiska – förorda

- 29.** Läkekonsten var under tidigare århundraden väsentligen grundad på _____, det vill säga på många _____ att olika droger, örter och åtgärder kunde bota och lindra olika symtom och sjukdomar.
- A evidens – teser om
 - B intuition – experiment på
 - C empiri – observationer av
 - D obduktion – bevis på
- 30.** Det är underligt att vi fortfarande lever _____ att filmer för barn behöver ha övertydliga manus och helst djur eller sagoväsen i huvudrollerna för att gå hem.
- A i en anda
 - B i villfarelsen
 - C i det faktum
 - D i resonemanget

Provpass 4

Högskoleprovet

Svarshäfte nr.

Verbal del o

Provet innehåller 40 uppgifter

Instruktion

Detta provhäfte består av fyra olika delprov. Dessa är ORD (ordförståelse), LÄS (svensk läsförståelse), MEK (meningskomplettering) och ELF (engelsk läsförståelse). Anvisningar och exempeluppgifter finner du i ett separat häfte.

Prov	Antal uppgifter	Uppgiftsnummer	Rekommenderad provtid
ORD	10	1–10	3 minuter
LÄS	10	11–20	22 minuter
MEK	10	21–30	8 minuter
ELF	10	31–40	22 minuter

Alla svar ska föras in i svarshäftet. Det ska ske **inom** provtiden.

Markera tydligt.

Om du inte kan lösa en uppgift, försök då att bedöma vilket svarsförslag som verkar mest rimligt.

Du får inget poängavdrag om du svarar fel.

Du får använda provhäftet som kladdpapper.

På nästa sida börjar provet som innehåller **40 uppgifter** och den totala provtiden är **55 minuter**.

BÖRJA INTE MED PROVET FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TILL!

Tillstånd har inhämtats att publicera det upphovsrättsligt skyddade material som ingår i detta prov.

DELPROV ORD – ORDFÖRSTÅELSE

1. alter ego

- A andra jag
- B nya jag
- C sämre jag
- D rätta jag
- E gamla jag

2. preskriberad

- A förklarad
 - B utesluten
 - C bearbetad
 - D avskriven
 - E företrädd
-

3. gordisk knut

- A missförstånd
- B svårlöst uppgift
- C huvudfråga
- D svag punkt
- E förbannelse

4. bestyrka

- A intyga
 - B tillägga
 - C förbättra
 - D inpränta
 - E härda
-

5. ellips

- A elektrisk laddning
- B sjukdomstillstånd
- C matematiskt bevis
- D planetformation
- E geometrisk figur

6. kufisk

- A opålitlig
 - B underlig
 - C inställsam
 - D ovänlig
 - E egenkär
-

7. svinn

- A frosseri
- B vårdslöshet
- C avkastning
- D struntsak
- E förlust

8. nagga

- A utvidga
 - B höja upp
 - C gnaga
 - D hugga tag i
 - E fästa
-

9. med ens

- A som vanligt
- B plötsligt
- C likafullt
- D ständigt
- E allt eftersom

10. patina

- A åldrad yta
- B sirlig inristning
- C kort musikstycke
- D handsydd detalj
- E tunn pappskiva

Kunskapssyn

Intervju med Andreas Nordin, författare till avhandlingen *Kunskapens politik. En studie av kunskapsdiskurser i svensk och europeisk utbildningspolicy*.

Vad handlar avhandlingen om?

– Jag har tittat på språk, språkbruk och hur det förändras i utbildningsreformer inom EU och i Sverige. Vad menar vi med kunskap? Vilken kunskapssyn kommer fram?

Vilka är de viktigaste resultaten?

– Jag tar hänsyn till tre analytiska aspekter: kunskapsproduktion, kunskapsinnehåll och kunskapsstyrning. Vad gäller den första aspekten, kunskapsproduktionen, framgår det att Sverige följer en global utveckling där fokus ligger på utbildningens utfall snarare än dess innehåll, och där utbildningshanteringen standardiseras med instrument som nationella prov. Men Sverige skiljer sig från EU genom en återgång till en ämnesorienterad inriktning, snarare än att fokusera på generella kompetenser, som EU:s åtta nyckelkompetenser.

När det gäller kunskapsinnehållet har uppfattningen att skolan befinner sig i kris vuxit sig stark i både Europa och Sverige. Skillnaden är att på ett europeiskt plan framställs krisen som strukturell medan den i Sverige framställs som en professionell kris där lärarna är problemet. I texterna diskuteras lärares olika bedömning som ett grundläggande problem i strävan att få en likvärdig skola. I takt med att de standardiserade mätinstrumenten blir fler minskar efterfrågan på lärares professionella bedömning. Ansvar läggs över på mätinstrumenten och lärarna fräntas sin centrala arbetsuppgift.

Aspekten om kunskapsstyrning visar att parallellt med

att utbildningsområdet decentraliseras finns starka önskemål och direktiv om att centralisera skolans verksamhet. I förarbetet till Lgr 11 uttrycks tydligt att man önskar se en starkare statlig kontroll av skolans verksamhet. EU-kommissionen strävar också efter att få en direkt roll i medlemsstaternas reformarbete. Nationella utvecklingsplaner ska till exempel varje år skickas till EU.

Vad överraskade dig?

– Det som förvånar mig är de nya begrepp vi fått de senaste åren, bland annat entreprenörskap. Enligt EU är det en nyckelkompetens. Det förvånar mig hur lite som finns sagt om ett så centralt begrepp. I läroplanen nämns det bara vid ett par tillfällen, men inga förklaringar ges, ändå används det obehindrat. Det bekymrar mig att begrepp importeras och görs centrala utan att vi gör någon analys av dem. Skol- och utbildningsområdet blir en plats dit man kan plocka in lite vad som helst utan djupare analys.

Vem har nytta av dina resultat?

– Jag hoppas att min avhandling ska bidra till ett fördjupat samtal om vad kunskap är. För lärarlag och beslutsfattare kan den tjäna som utgångspunkt för diskussioner om vad som är skolans mål och mening. Politiska beslutsfattare kan med min avhandling se att vad vi menar med kunskap och vad vi tycker barn ska lära sig inte är givet på förhand.

GUNILLA NORDIN

Lgr 11 = Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

Uppgifter

11. Vad utmärker enligt texten utbildningspolicy i Sverige om man jämför med övriga Europa?

- A Fokuseringen på utbildningens former och resultat snarare än på dess innehåll.
- B Den stora krismedvetenheten och satsningen på standardiserade prov.
- C Det växande intresset för likvärdig bedömning och en centraliserad skola.
- D Diskussionen om lärarrollen och betoningen av ämnesspecifika kunskaper.

12. Vad framstår som det främsta syftet med avhandlingen?

- A Att ifrågasätta nyttan med kunskapsstyrning i skolan.
- B Att reflektera över den nya läroplanens nyckelbegrepp.
- C Att undersöka de strukturella orsakerna till skolans kris.
- D Att studera hur begreppet kunskap används inom skolområdet.

Konstnärsroll och konstnärsmyt

Om historien har lärt oss något, så är det att förändringar i samhällets struktur innebär förändringar även inom det område vi kallar konst. Både det konstågrepp vi levat med de senaste 200 åren och föreställningen om konstnären som en outsider är samtida med de stora förändringar i samhället som moderniteten innebar. I moderniteten innefattas hela den process som tar sig uttryck i det internationella handelsutbytet, den våldsamma tillväxten av städerna, utvecklingen och spridningen av allt exaktare vetenskaper och av en teknik som blir alltmer avancerad, men också i framväxten av tidningar och tidskrifter samt i statens och den växande administrationens ökande makt. Det var en utdragen process som startade i England i slutet av 1700-talet men som pågick under hela 1800-talet.

På många sätt är vår samtid fullt jämförbar med tiden för modernitetens genombrott för 200 år sedan. Den förändringsprocess som samhället nu genomgår är större än på länge. Den digitala revolutionen har inneburit en teknisk utveckling jämförbar med industrialismen. Globaliseringen kan jämföras med uppkomsten av den moderna nationalstaten. Internet och informationssamhället är idag en lika stor förändring som uppkomsten av tidningsväsendet och den nya offentligheten under 1800-talet. De senaste årtiondena kan vi se en relativt snabb förändring också av grundläggande värderingar inom konstvärlden. Modernismens intresse för känsla och spontanitet har ersatts av en konceptuell, mer intellektuell konstuppfattning. Fotot, som länge hade svårt att finna acceptans inom konstvärlden, dominerar sedan ett tag samtidskonsten och den digitala tekniken har accepterats på bred front.

I datorn arbetar alla i grunden med att sortera samma ettor och nollor, oavsett om man är musiker, filmare, fotograf eller bildkonstnär. Många har utnyttjat detta för att arbeta gränsöverskridande. Den digitala teknikens inneboende möjligheter att kopiera har befrämjat en citatens och samplandets konst. Det unika verkets aura har förlorat sin plats som konstens viktigaste kvalitet. Beträktaren har kommit att få en alltmer aktiv roll i konstskapandet genom att den digitala tekniken har gjort det lättare att skapa interaktiva konstverk, och alltsedan 1990-talet har internet inneburit både en ny konstnärlig möjlighet och en ny arena för samtidskonsten.

Konstågreppet har de senaste decennierna vidgats så att det idag är närmast gränslöst. Skillnaden mellan det som är konst och det som är något annat tenderar att bli alltmer otydlig. På många sätt verkar vi vara på väg mot en situation som liknar den vi hade innan den moderna konstågreppets födelse. På ett plan kan detta tyckas med-

föra att konsten som en särskild kategori är på väg att utplåna sig själv, men på sikt borde allt detta innebära att vi kommer att få se en utveckling mot en ny och annorlunda konstnärsroll.

Idag är de flesta överens om att konsten som historisk kategori föddes under 1700-talet när konst och teknik idéhistoriskt gick skilda vägar och de sköna konsterna skildes från alla andra typer av konster, som läkekonst och ingenjörskonst. När detta skedde skapades också ett behov av att särskilja den på det konstnärliga området kreativa människan från den som var kreativ inom områden som inte var konst. På så sätt bildades en myt om hur konstnären skulle vara och bete sig. I föreställningen om den moderna konstnären ingick att denna var en genialisk person som på så sätt höjde sig över den vanliga människan. Den förändrade uppfattningen om konstnären sammanföll med en förändring av de sköna konsternas karaktär. Fantasin och känslan blev allt viktigare samtidigt som betoningen av den subjektiva sensibiliteten ökade på bekostnad av förnuftet. Samtidigt växte också ett intresse för den skapande konstnären och de psykologiska processer som ingår i den kreativa processen. Den oberoende spontaniteten och autonomi hos den kreativa konstnären uppvärderades.

En av de viktigaste ingredienserna i myten om den romantiska konstnären och hans eller hennes arbete var den extrema betoningen av individualiteten. Sinnessjukdomen – fastän farlig och hotande – hörde samman med fantasin och kunde vara en källa till värdefulla bilder och insikter. Mot slutet av 1800-talet kom däremot den romantiska uppfattningen om konstnären och galenskapen att bli alltmer extrem. På litteraturens område kan detta exemplifieras med Arthur Rimbaud och Gerard de Nerval. Den ene urtypen för den geniale outsidern och den andre mentalsjuk.

På 1900-talet kom intresset för galenskapen att modereras, men outsidern fann sig väl till rätta i modernismen, framförallt under 1900-talets början. Även mycket annat av det vi känner igen i en modernistisk konstsyn tillhör moderniteten. Hit hör till exempel föreställningen om avantgardet, som har sitt ursprung i tron på den ständiga tekniska utvecklingen. Men mitt i det västerländska 1800-talets framstegsoptimism fanns också en motsatt rörelse i uppskattningen av det ociviliserade, det av kulturen och moderniteten oförstörda. Detta yttrade sig som ett intresse för det man upplevde som primitivt. Hit räknades äldre kulturer, medeltida arkitekturstilar och tillverkningsmetoder såväl som afrikansk stamkonst, barnteckningar och det omedvetna i människans själ.

Under modernismen hyllades en myt om det konstnärliga skapandet, där konstnären helst skulle vara en outsider även i konstvärlden. Ett bra exempel på en företrädare för en sådan konstsyn är den franske konstnären och konsteoretikern Jean Dubuffet. Han hävdade att konsten desarmades och förlorade sin subversiva kraft så fort den fick etiketten ”konst”. Det var i stället i bilder skapade av konstnärer som befann sig utanför den etablerade konstvärlden som den betydelsefulla konsten stod att finna. För Dubuffet var konstnären per definition en outsider som levde på marginalen i samhället.

Modernismens föreställning om outsiders går också att utläsa i den skrivna konsthistorien. Konstnärer som har passerat in i modernismens konstsyn har fått framträdande plats i konsthistorien på bekostnad av dem som inte på samma sätt har motsvarat den moderna konstnärsmymen. Om samtiden nu inneburit denna stora omvälvning av konstvärlden som jag beskrivit i inledningen till denna text, uppstår ju naturligt frågan vad den nya konstnärrollen kommer att innebära. Finns där fortfarande plats för

en outsider? Svaret är förstås inte lätt att ge. Ännu visar vi ett obrutet intresse för det ovanliga. Att vara kreativ har alltmer ansetts innebära en förmåga att kunna se livet ur överraskande synvinklar, att formulera problem på ett oväntat sätt och att vända upp och ner på självklara uppfattningar. Kanske är det fortfarande så att det som fascinerar oss i konsten ofta är det oväntade, det som bryter vaneseendet, det överraskande perspektivbytet.

Konstnärrollen och myten om den konstnärligt kreativa kommer säkert att förändras en hel del i den nya situation som nu råder, men jag är inte säker på att outsiders för den skull är död.

Kanske ligger en del av konstens lockelse och subversivitet just i tanken på att den härrör från något säreget och annorlunda, omöjligt att kontrollera.

PER DAHLSTRÖM

konceptuell = som lägger all vikt vid idén

avantgarde = föregångare

subversiv = omstörtande

Uppgifter

13. Vilket antagande beträffande konstnärrollen står i fokus för textförfattarens resonemang?

- A Att konstnärrollen behöver förnyas.
- B Att konstnärrollen bör definieras.
- C Att konstnärrollen är föränderlig.
- D Att konstnärrollen förlorat sin betydelse.

14. Vilket av följande tar textförfattaren upp som ett exempel på den förändring som konsten genomgått de senaste decennierna?

- A Att de flesta utövande konstnärer numera egentligen sysslar med information.
- B Att kvaliteten inte längre nödvändigtvis bestäms av hur ensamt i sitt slag konstverket är.
- C Att konsten intresserat sig allt mer för det ursprungliga och enkla.
- D Att förnuftet förlorat sin betydelse som konstnärlig drivkraft.

15. Vilka egenskaper präglade en sann konstnär enligt den mytbild som tog form på 1700-talet?

- A Andlighet och vishet.
- B Förfining och elegans.
- C Mod och nyfikenhet.
- D Egensinne och frihet.

16. Vilket av följande gav enligt textförfattaren upphov till 1800-talets romantiska konstnärsmyt?

- A Önskan att framställa konstnärligt skapande som en unik form av kreativ verksamhet.
- B Försöket att återupprätta det individuella uttrycket i en tid då kollektiva konstnärliga uttryck värderades högt.
- C Behovet av att befria det konstnärliga uttrycket och göra konstbegreppet mer gränslöst.
- D Protesten mot den moderna framstegsoptimism som hyllade allt nytt men föraktade det primitiva och oförstörda.

Kolesterolforskning

Kolesterol är ett livsviktigt ämne, som finns i kroppens alla celler. Allra mest finns i hjärnan och man vet att det har stor betydelse för en rad centralnervösa funktioner. Om balansen mellan syntes, upptag och utflöde av kolesterol rubbas kan detta få förödande konsekvenser. För lite kolesterol i hjärnan kan till exempel ge upphov till neurologiska och mentala rubbningar; för mycket kolesterol i cirkulationen kan täppa till artärerna och orsaka hjärt- och kärlsjukdomar.

Mycket forskning har under åren ägnats åt kolesterol, men fortfarande görs nya upptäckter. En av dem som i hög grad har fokuserat sin forskning på kolesterol, dess funktion och betydelse, är professor Ingemar Björkhem vid Karolinska Institutets institution för medicinsk laborietvetenskap och teknik.

En stor del av hans forskning är koncentrerad på reglering av olika nyckelenzym, särskilt samspelet mellan enzym som styr bildning och nedbrytning av kolesterol. Professor Björkhem och hans forskargrupp står bakom det senaste genombrottet, som gäller tidigare helt okända mekanismer för kolesteroltransport. I det ena fallet gäller det hur makrofagerna (celler som utvecklas från vissa vita blodkroppar) gör sig av med kolesterol, i det andra hur kolesterolet i hjärnan tar sig förbi blod-hjärn-barriären.

– Makrofager spelar en nyckelroll vid åderförkalkning. I ett tidigt stadium av denna process sker en ackumulering av kolesterol i dessa celler, som omvandlas till ”skumceller”. Balansen mellan upptag och eliminering av kolesterol i makrofagerna har alltså stor betydelse för utveckling av åderförkalkning, säger Ingemar Björkhem.

– Det vi nu har upptäckt är att makrofager kan omvandla kolesterol till de två mer polära, det vill säga vattenlösliga, metaboliterna 27-hydroxykolesterol och kolestensyra. Detta sker med hjälp av enzymet sterol 27-hydroxylas, som finns i de flesta celler men i särskilt hög grad i makrofager. Dessa båda ämnen kan transporteras ut ur cellen betydligt lättare än kolesterol. När de nått cirkulationen transporteras de snabbt till levern, där de omvandlas till gallsyror.

Bakgrunden till upptäckten är följande: Redan på 1980-talet kunde Ingemar Björkhem och en norsk forskargrupp visa att patienter med den sällsynta metabola sjukdomen cerebrotendinös xanthomatos (CTX) saknar sterol 27-hydroxylas. Dessa patienter utvecklar xanthom, det vill säga en ansamling av kolesterol i vissa av kroppens vävnader, samt tidig åderförkalkning. Trots detta har de normala nivåer kolesterol i blodet. Misstanken uppstod då att enzymet kunde ha betydelse för kolesteroltransport-

ten ut ur cellerna. Ett stort antal mutationer i genen som kodar för detta enzym har nu definierats.

Ingemar Björkhem samarbetar bland annat med en israelisk forskargrupp för att se om man genom att överuttrycka enzymet kan förhindra att makrofagerna omvandlas till skumceller och därmed också påverka utveckling av åderförkalkning. Forskarna har hittills vid provrörsförsök lyckats åstadkomma ett överuttryck i makrofager. Nästa steg blir försök i djurmodeller.

– Om vi lyckas med det skulle denna princip på sikt också kunna utnyttjas terapeutiskt i kliniska sammanhang på patienter med begynnande åderförkalkning, säger Ingemar Björkhem.

Det vanligaste och mest framgångsrika sättet att idag påverka åderförkalkningsprocessen är att åstadkomma en generell sänkning av kolesterolhalten i cirkulationen, framför allt med hjälp av kolesterolsynteshämmare (statiner). Den nya kunskapen skulle enligt Björkhem kunna tänkas ge upphov till mer specifika terapeutiska strategier i framtiden, som koncentrerar sig på makrofagernas kolesterolomsättning. Den nyupptäckta transportvägen för kolesterol kan betraktas som en ”försvarsmekanism”, som utnyttjas då vissa celler utsätts för mycket kolesterol. Mekanismen fungerar därmed som ett komplement till den klassiska vägen via lipoproteinet HDL (*high density lipoprotein*). Detta drar ut kolesterolet från cellmembranen och transporterar det till levern. I levern omvandlas kolesterolet till gallsyror, som kan elimineras via gallan i vattenlöslig form.

Det är möjligt, säger Björkhem, att den nya transportvägen har större betydelse i samband med hög kolesterolbelastning än vid låg. Försök på möss, som saknar sterol 27-hydroxylas, visar att de inte utvecklade åderförkalkning vid normal kost. Men när de sattes på en diet med mycket kolesterol dog hälften av mössen efter tre månader. Den exakta orsaken till deras död har dock ännu inte fastställts. Ingemar Björkhem berättar vidare att den nyupptäckta mekanismen tycks ha särskilt stor betydelse för kolesterol i lungorna.

– Den ena metaboliten, kolestensyra, verkar komma nästan enbart från lungorna, i huvudsak från lungmakrofager och alveolära celler, men också från andra typer av celler i lungorna. Vi har till exempel kunnat se att vid förlust av ena lungan sjunker halten av kolestensyra till ungefär hälften.

Ingemar Björkhem berättar att han och hans grupp nyligen visat med hjälp av immunoelektronmikroskopi att sterol 27-hydroxylas tycks vara ansamlat till de ställen

i alveolarcellerna som innehåller lungsurfaktant, en blandning av bland annat olika sorters fettämnen. Då kolesterolet i surfaktanten kan påverka dess förmåga att minska ytspänningen i lungan, kanske enzymet har betydelse för att hålla nere kolesterolkoncentrationen i denna viktiga lipidfraktion.

En första praktisk konsekvens av upptäckten att cirkulerande kolestensyra kommer från lungorna kan tänkas bli inom diagnostiken. Studier hittills tyder på att patienter med lungsjukdomar som minskar mängden metaboliskt aktiv lungvävnad har lägre nivåer av cirkulerande kolestensyra.

ANN-MARIE DOCK

Uppgifter

17. Vad är innebörden i den nya upptäckt som Ingemar Björkhem och hans forskargrupp gjort?

- A Att kolesterol transporteras ut till cellerna snabbare än man tidigare trott.
- B Att kolesterol bryts ner på fler sätt än man hittills känt till.
- C Att kolesterol bara är ett av flera ämnen som orsakar åderförkalkning.
- D Att kolesterol orsakar skador bara i vissa typer av celler.

18. Vad är sterol 27-hydroxylas?

- A En metabolit.
- B En typ av makrofag.
- C Ett enzym.
- D Ett slags kolesterol.

19. Vilken inverkan tror man, enligt texten, att sterol 27-hydroxylas har på lungsurfaktant?

- A Det påverkar lungsurfaktantens halt av kolesterol.
- B Det påverkar lungsurfaktantens förmåga att reglera kolesterolets ytspänning.
- C Det påverkar lungsurfaktantens ytspänning.
- D Det påverkar lungsurfaktantens förmåga att transportera kolesterol.

20. Vilken av följande alternativa rubriker sammanfattar bäst textens innehåll?

- A Så blir kolesterolet ett försvar mot åderförkalkning
- B Så påverkar kolesterolet vår cirkulation
- C Så regleras kolesterolet i vår kropp
- D Så kan kolesterolet användas

DELPROV MEK – MENINGSKOMPLETTERING

21. Blindtarmsinflammation beror på att blindtarmsbihanget blivit inflammerat. Bihanget, som är ungefär lika stort som ett lillfinger, sitter nära tunntarmens ____ i tjocktarmen.
- A fästing
 - B kröning
 - C flexion
 - D mynning
22. "Vad handlar det här om?" frågade den amerikanska kusinen. "Bruce Springsteen från New Jersey spelar och tidningarna behandlar det som om ett världskrig hade brutit ut!" Jag blev svarslös, men faktum är att kusinen satte ____ på en egenhet med svensk journalistik: Det finns ytterst få ____ hur många spaltmeter de svenska kvällstidningarna viker åt Bruce Springsteen när chansen ges.
- A tummen – bortförklaringar till
 - B spiken – kritikröster mot
 - C fingret – begränsningar för
 - D ljuset – kommentarer om
23. Målsättningen med denna lönsamhetsanalys är att söka få en ____ om de ____ ekonomiska effekter som uppstår för den offentliga ekonomins budget ____ den arbetsmarknadsutbildning som man har studerat.
- A bakgrund – negativa – tack vare
 - B kunskap – grundläggande – i motsättning till
 - C tillämpning – oväntade – på grund av
 - D uppfattning – primära – till följd av
24. Med rufsigt grått hår, orange kofta och klara blåa ögon stod han där på den psykiatriska akutmottagningen, en av Sveriges främsta bildkonstnärer. Han ____ myten om kreativitet och galenskap. Vissa forskare hävdar att tanken på ett sådant ____ bara är en myt, andra menar att det är en realitet.
- A förkroppsligade – samband
 - B skapade – tillstånd
 - C förhärligade – utspel
 - D punkterade – skapande

25. Tangoresenären ställs inför ett klassiskt turistproblem: den _____ man reser till en plats för att finna riskerar att förstöras av ens egen närvaro.
- A stringens
 - B autenticitet
 - C konsensus
 - D frivolitet
26. Det är tabu att diskutera kollegors vikt, men en överviktig chef kan uppfattas som mindre _____ eftersom många antar att övervikt har en _____ inverkan på hälsa och arbetsförmåga.
- A kapabel – menlig
 - B ineffektiv – fatal
 - C dominant – emfatisk
 - D tillförlitlig – trivial
27. Arbetsförmedlingen har inte lyckats _____ så många som det var tänkt till folkhögskolornas motivationshöjande kurser för ungdomar utan betyg, trots att dessa kurser visat sig vara framgångsrika.
- A anvisa
 - B anpassa
 - C anordna
 - D anknyta
28. Allt land som i dag ligger _____ *högsta kustlinjen* har _____ landhöjningen påverkats av havet. Uppgrundade gamla strandvallar och kalspolade klapperstensfält, som i dag kan återfinnas _____, är exempel på havsvågornas arbete genom tiderna.
- A nära – tack vare – på havets botten
 - B på – i motsats till – i de fjällnära skogarna
 - C under – på grund av – långt in i landet
 - D inom – trots – vid stränderna

29. Under det att man i efterkrigstidens Sverige talade om "det svenska körundret", hävdade den tyske musikteoretikern Theodor Adorno att nazisternas användning av körsången ____ denna genre i Tyskland under lång tid.
- A reserverade
 - B överskattade
 - C föranstaltade
 - D misskrediterade
30. Oavsett vad man anser om de hårda ord som Sveriges statsminister använde vid detta tillfälle var det ingen tvekan om vem som ____ frågan. Statsministern kunde följa upp sitt uttalande med ____ av diplomatiska åtgärder.
- A ställde – ett stall
 - B formade – en laddning
 - C ägde – ett batteri
 - D angick – ett uppslag